

Magie van boven

DE GEKOZEN BURGEMEESTER is voorgoed van het politieke toneel verdwenen. En zo hoort het ook. Zo vatte minister Ter Horst (Binnenlandse zaken, PvdA), vorige week in de zogeheten Burgemeesterslezing de stand van zaken samen.

In het regeerakkoord stond al dat dit kabinet de Kroonbenoeming bij burgemeesters handhaaft. Wat de toespraak van Ter Horst opmerkelijk maakt, is de stellige analyse waarmee de direct verkiesbare burgemeester wordt afgeschreven. Dat doet Ter Horst juist op een moment dat de Utrechtse bevolking een voorkeur mag uitspreken tussen twee sollicitanten die sprekend op elkaar lijken, de heren Pans en Wolfsen. Zelfde politieke partij. Beiden overheidsdienaar van beroep. Zelfde persoonlijk profiel. Koekoek tweezang, als het ware. Dit doet vermoeden dat hogere krachten hier hun werk doen: Utrecht is dus voor de PvdA. Dat mag de burger met het rode potlood komen bevestigen.

Minister Ter Horst legde woensdag uit waarom dit een voortreffelijk stelsel is. De moderne Kroonbenoeming zou al 'verregaand gedemocratiseerd' zijn, door de grotere rol van de raad. Zij beweert dat de wet de minister 'geen ruimte laat voor het voeren van een benoemingsbeleid'. Dat neemt zij vervolgens terug door aan te kondigen meer vrouwen en allochtonen te willen benoemen, die bovendien politiek 'evenwichtig gespreid' moeten zijn. In Utrecht is dat alvast mislukt. De minister belooft desalniettemin deze balans zelf te zullen verzorgen - de kiezer heeft er geen omkijken naar!

Ook spreekt Ter Horst instemmend over de 'magie van het ambt' door de benoeming van bovenaf. Juist omdat het vertrouwen in 'de politiek' niet groot is, hebben bestuurders die boven de partijen staan meer kans dat te herwinnen, redeneert zij a contrario. Daarbij verzwijgt zij dat die partijen door handjeklap zelf besluiten welke bestuurders in welke steden er geschikt mogen zijn om boven hun eigen partijen te staan. Zie de heren Wolfsen en Pans. Vriendelijk gezegd is deze procedure misschien geschikt om voor 'magie' te zorgen, een stevig democratisch gelegitimeerd mandaat levert het niet op. De PvdA als banenmachine en pluchepartij? De SP krijgt de munitie in de schoot geworpen.

Over een gekozen burgemeester is Ter Horst stellig. Die past niet in 'de Nederlandse politieke cultuur'. Na de opkomst van Fortuyn „dachten we even van wel. Ik ook, maar nu de rust een beetje is teruggekeerd doet het verstand dat ook”, aldus Ter Horst. Daar kan iedereen die illusies koesterde over een burgemeester mét kiezersmandaat het mee doen. Volgende keer het verstand gebruiken. Kijk, de minister kan het ook. We zijn in Nederland consensusbouwers en compromissluiters, „geen land van politieke leiders”, sust zij.

DERGELIJKE WOORDEN wortelen in een traditie van onderlinge verdeling van de macht door gevestigde politieke partijen met een stabiele aanhang. De minister valt te prijzen om haar openhartigheid, maar niet om haar politieke inzicht of wijsheid. De rust is teruggekeerd, meent zij. Zou het? Het gezag van partijen taant. Het politieke midden verdampt. De kiezer is volwassen. Bestuurlijke 'magie' is voor de goedgelovigen.